Marcel Romanescu [2] a arătat că Maria era fiica lui Ioan Olobei de Mangup şi a Mariei Asan Paleolog, bunicul ei fiind Alexie, care domnise la Teodoro-Mangup în Crimeia.

Nr. 92

Acoperămîntul de mormînt al Doamnei Maria-Voichiţa

(Cf. Tafrali, p. 56).

Îndreptăm doar o greşeală de tipar — с(ка)топочникшен — din textul însemnării cusute pe acest văl bogat, care însă este din punct de vedere estetic mai puţin frumos decît acela al Mariei de Mangup sau acela al lui Ştefan cel Mare însuşi (nr. 91).

Nr. 93

Acoperămîntul de mormînt al Mariei, Doamnei lui Radu cel Frumos

Ne-a uimit greşeala lui D. Dan (p. 6) însuşită de Tafrali (p. 56), că acest văl ar fi tot al Mariei Voichiţa [3], şi că ar fi fost înlocuit cu cel de mai sus (nr. 92) de către Bogdan Vodă. După aceşti doi cercetători însemnarea de pe acoperămînt ar fi Мария дъщи радꙋла воєводѣ, sub o mare cruce cusută pe o catifea albastră.

Faptele sînt altele.

Catifeaua este de un albastru foarte închis, cu ape foarte frumoase după cum bate lumina. Aproape întreg vălul este împodobit cu o cruce mare cu trei braţe avînd de jur împrejur slovele ꙗс ꙗс нн ка şi Φ Χ Φ Π (= φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι: lumina lui Hristos se arată tuturor) [4]. Pe dedesupt citim pe trei rînduri următoarea inscripţie elegant brodată:

† сын · гробникь · марї
ѧ г(о)сп(о)джа · г(о)с(по)д(н)на Радоу
ла воєводи : ⁓/⁓

---

pe cînd N. Iorga credea că este vorba de o altă doamnă a Moldovei dinainte de Ştefan cel Mare; cf. M. Romanescu, *Albizzi şi Paleologii*, « Hrisovul », III, 1943, pp. 93—100. În legătură cu monograma Paleologilor, întregim lucrarea amintită a lui G. Millet cu alte cercetări ale aceluiaşi: cf. G. Millet, J. Pargoire şi L. Petit, *Recueil des inscriptions chrétiennes de l'Athos*, I, Paris, 1904, p. 23: monograma lui Manuil despot Cantacuzino Paleolog de Mistra — 1349—1380. Tot la Mistra această monogramă apare adesea; cf. G. Millet, *Inscriptions byzantines de Mistra*, « Bulletin de Correspondence hellénique » vol. XXIII, nr. 38—42 şi vol. XXVII. Greşit se spune în *Repertoriul monumentelor* . . ., p. 290, că este monograma *Marias*; este de fapt *Asanis*.

[2] M. Romanescu, *art. cit.*, *rev. cit.*, p. 99 (genealogia neamurilor Doamnei Maria de Mangup).

[3] Şi G. Millet, *op. cit.*, p. 79, aminteşte în treacăt de acest acoperămînt de mormînt care trece a fi fost cusut tot în cinstea Mariei Voichiţa. Foarte pe scurt în *Repertoriul monumentelor* . . . , p. 331.

[4] Aceste prescurtări se află şi pe aşa-zisul orar (de fapt un patrafir) al lui Nicodim Sfinţitul de la Tismana (v. Gabriel Millet, *op. cit.*, p. 4); adăugăm cu acest prilej că învăţatul francez, *op. cit.*, p. 3, a dovedit că nabederniţa lui Nicodim poartă patru monograme cu numele Mitropolitului Ungrovlahiei Antim Critopulos; vezi în această privinţă şi P. Ş. Năsturel, *Cuviosul Nicodim cel Sfinţit şi odăjdiile mitropolitului Antim Critopol de la Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, XI, nr. 7—8, 1959, p. 419—430 şi I. R. Mircea, *Cîteva observaţii asupra unor broderii romîneşti de la mănăstirile Dionisiu-Athos şi Tismana Gorj*, în *aceeaşi revistă*, p. 434—435 (monogramele nabederniţei nu sînt slavoneşti, ci greceşti).